

Διεθνές Συνέδριο για την Ιεραποστολή

Στην Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου φιλοξενήθηκε το 2ο Συνέδριο που διοργάνωσε η Διεθνής Ορθόδοξη Θεολογική Ένωση I.O.T.A. (International Orthodox Theological Association). Το τετραήμερο αυτό Διεθνές Θεολογικό Συνέδριο με θέμα: «Ιεραποστολή και Ορθόδοξη Εκκλησία», πραγματοποιήθηκε από τις 11 έως τις 15 Ιανουαρίου 2023, στην πόλη του Βόλου με γλώσσα εργασίας τα αγγλικά.

Στο προαναφερόμενο Διεθνές Συνέδριο συμμετείχαν περίπου 350 εξειδικευμένοι ομιλητές που κάλυψαν 28 τομείς μελέτης. Οι ομιλητές ταξίδεψαν στο Βόλο από πολλές χώρες της Αμερικής, της Ευρώπης, της Αυστραλίας, της Ασίας, της Αφρικής, των Βαλκανίων και της Ρωσίας και ανάμεσα τους ήταν επίσκοποι από διάφορες Ορθόδοξες Εκκλησίες και δεκάδες κληρικοί και μοναχοί.

Το Συνέδριο επικεντρώθηκε στον ρόλο και τη σημασία της Ιεραποστολής, νοούμενης ως παρουσία και δράση της Ορθοδοξίας στον σύγχρονο κόσμο. Κεντρικός ομιλητής του Συνεδρίου ήταν ο Μητροπολίτης Κορέας και Έξαρχος Ιαπωνίας π. Αμβρόσιος, ο οποίος ανέπτυξε το θέμα: **Οι έπιπτώσεις τοῦ ἔθνοφυλετισμοῦ στό ἔργο διαδόσεως τῆς Ὁρθόδοξης μαρτυρίας εἰς πάντα τὰ ἔθνη. Ἡ περίπτωση τῆς Κορέας.**

Ακολουθεί ολόκληρη η ομιλία:

Στις 24 Ιανουαρίου 2022 ἔλαβα τὴν λίαν τιμητικὴ πρόσκληση νὰ συμμετάσχω ὡς ὁ κεντρικὸς ὁμιλητὴς στὸ παρὸν 2^ο Συνέδριο τῆς Διεθνοῦς Ἑνώσεως Ὁρθόδοξων Θεολόγων (International Orthodox Theological Association-IOTA), με θέμα τὴν Ὁρθόδοξη Ἱεραποστολή, γιὰ τὴν ὁποία πρόσκληση εἶμαι λίαν εὐγνώμων στοὺς διοργανωτὲς τοῦ Συνεδρίου καὶ στὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ πατέρα Ἰγνάτιο γιὰ τὴν εὐγενικὴ πρόσκληση καὶ τὴν γενναϊόδωρη φιλοξενία τους.

Ἄρχισα μὲ περίσκεψη καὶ δέος νὰ προετοιμάζω τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας μου, ἀναλογιζόμενος ἀφενὸς τὸ βᾶρος τῆς εὐθύνης τῆς εἰδικῆς αὐτῆς ἀποστολῆς, καὶ ἀφετέρου τὸ γεγονός ὅτι ὁ κεντρικὸς ὁμιλητὴς τὸ 2019 στὸ Ἰάσιο τῆς Ρουμανίας ἦταν ὁ διεθνῶς γνωστὸς Ὁρθόδοξος θεολόγος, ἀείμνηστος πλέον Μητροπολίτης Διοκλείας κυρὸς Κάλλιστος (Ware). Εἶθε νὰ ἔχουμε τὶς προσευχὲς του καὶ ἅς εἶναι αἰωνία αὐτοῦ ἡ μνήμη!

Ἀκριβῶς ἓνα μῆνα ἀργότερα ἀφότου ἔλαβα τὴν πρόσκληση νὰ μιλήσω, ὠστόσο, τὰ πράγματα ἄλλαξαν ριζικὰ ὡς πρὸς τὴν «Ὁρθόδοξη ἀποστολή καὶ τὴ μαρτυρία στὸν κόσμος». Ὅπως ὅλοι γνωρίζουμε, στὶς 24 Φεβρουαρίου 2022, ὁ ἐπάρατος πόλεμος στὴν Οὐκρανία κλιμακώθηκε ἐπικίνδυνα. Ἀμέσως κατάλαβα ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀλλάξω τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας μου, γιὰτὶ δὲν εἶναι δυνατὸν μίᾶ σύναξη Ὁρθόδοξων θεολόγων νὰ συζητάμε ἀπλῶς γιὰ «θεωρίες» τὴν στιγμὴ ποὺ ἢ ἀνὰ τὸν κόσμος Ὁρθοδοξία κρίνεται ἀπὸ τὴν παγκόσμια κοινὴ γνώμη ἐξ αἰτίας

συγκεκριμένων γεγονότων, βασισμένων στις βόμβες και στον αριθμό των νεκρών ή τραυματισμένων ανθρώπινων σωμάτων· την στιγμή που η παγκόσμια Ὁρθόδοξη δοκιμάζεται και έσωτερικά από την συγκλονιστική και καταδικαστική πραγματικότητα μιᾶς Ὁρθόδοξης χώρας που εισβάλλει και επιτίθεται σε μία ἄλλη ἀδελφή Ὁρθόδοξη χώρα. Μὲ τὶ πρόσωπο νὰ μιλήσουμε σήμερα γιὰ «Ὁρθόδοξη μαρτυρία στὰ ἔθνη» μέσα στὴν τρέχουσα ἱστορική πραγματικότητα;

Ἐπιπλέον, εἶναι ἀνείπωτη τραγωδία ὄχι μόνο γιὰ αὐτὴ ἡ παράλογη πολεμικὴ σύρραξη εἶναι, δυστυχῶς, ἡ σημερινὴ «μαρτυρία» τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στὸν κόσμος, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν ἀνίερος αὐτὸς πόλεμος δὲν καταδικάστηκε ἀπερίφραστα ἀκόμη ἀπὸ σύσσωμη τὴν παγκόσμια Ὁρθόδοξη κοινότητα! Δὲν τολμοῦμε ἄν νὰ ποῦμε, «καλὰ, αὐτὸς εἶναι ἕνας πόλεμος πὸν γίνεται ἀπὸ τοὺς πολιτικούς, οἱ Ἐκκλησίες μας, ὅμως, εἶναι ἐναντίον του», ἐπειδὴ τόσοι λίγοι ἀπὸ τοὺς ἡγέτες τῆς Ἐκκλησίας μας ἔχουν πραγματικὰ κρατήσει δημόσια ἀντιπολεμικὴ στάση. Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτή, ἐπιθυμῶ νὰ συγχαρῶ τὴν ΙΟΤΑ γιὰ τὴ δημοσίευση ξεκάθαρης καὶ ἄμεσης ἀντιπολεμικῆς δήλωσης στὸν ιστότοπό σας.

Δεδομένου ὅτι τὸ παρὸν Διεθνὲς Συνέδριο Ὁρθόδοξων θεολόγων, ἐστιάζει τὴν προσοχὴ του στὸ θέμα τῆς Ὁρθόδοξης μαρτυρίας στὰ ἔθνη, ἐν μέσω τοῦ ὑφισταμένου πολέμου, ἡ κεντρικὴ ὁμιλία τοῦ Συνεδρίου θὰ πρέπει νὰ μελετήσῃ τὴν αἴρεση, πὸν βρίσκεται στὴ ρίζα τοῦ πολέμου: τὴ μεγάλη αἴρεση τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ¹, γιὰ τὸν ἐθνοφυλετισμὸς εἶναι: «Ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος γιὰ τὴν ἐνότητα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας», καθὼς σημειώνει χαρακτηριστικὰ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Περγάμου². Θὰ πρέπει νὰ τονίσουμε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μὲ κάθε ἔμφαση, ὅτι ὅποιος ἐργάζεται, δῆθεν, γιὰ τὴν Ἐκκλησία καὶ παράλληλα ὑπηρετεῖ τὸν ἐθνοφυλετισμὸ, προδίδει στὴν πράξη τὴν ἴδια τὴν φύση τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπειδὴ ἔχουν ἤδη γραφεῖ πολλὰ γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ ἐντὸς τῆς Ὁρθοδοξίας, καὶ ἐπειδὴ εἶμαι βέβαιος ὅτι τὰ μέλη τῆς ΙΟΤΑ εἶναι καλὰ ἐνημερωμένα γιὰ τὸν ἐθνοφυλετισμὸ ὡς αἴρεση ἐντὸς τῆς Παράδοσής μας, θὰ ἀναλύσω, μὲ πῖο προσωπικὸ τρόπο, πρῶτον, τὶς ἐπιπτώσεις τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ στὶς προσπάθειές μας νὰ διαδώσουμε τὴν Ὁρθόδοξη μαρτυρία στὰ ἔθνη. Ἡ ἀνάλυσή μου βασίζεται στὶς ἐμπειρίες μου γιὰ ἀρκετὲς δεκαετίες στὴν Ἄνω Ἀνατολή, εἰδικὰ στὴν Κορέα, ὅπου ὑπηρετῶ ἀπὸ τὸ 1998. Καὶ δευτέρων, θὰ καταθέσω ὀρισμένες ταπεινὲς σκέψεις γιὰ τὴν ὑπέρβαση τοῦ προβλήματος τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ, οὕτως, ὥστε νὰ γίνει ὅσο εἶναι τοῦτο δυνατὸν πῖο ἀπρόσκοπτα ἢ περαιτέρω διάδοση τῆς αὐθεντικῆς Ὁρθόδοξης μαρτυρίας *εἰς πάντα τὰ ἔθνη*.

Ἀκολουθῶ αὐτὴ τὴν πῖο προσωπικὴ καὶ λιγότερο «ἀκαδημαϊκὴ» προσέγγιση γιὰ τὴν ὅταν συζητῶ τὸ θέμα μὲ Ὁρθόδοξους θεολόγους καὶ ἐκκλησιαστικούς ἡγέτες, φαίνεται ὅτι οἱ περισσότεροι δὲν ἔχουν ἀντιληφθεῖ τὰ τεράστια προβλήματα πὸν προκαλεῖ ἡ λαίλαπα τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ στὴ θεολογία μας, ἢ τὶς τρομερὲς συνέπειες τοῦ ἀχαλίνωτου ἐθνοφυλετισμοῦ στὴ ἐξάπλωση τοῦ εὐαγγελικοῦ μηνύματος στὸν κόσμος. Ἴσως αὐτὸ ὀφείλεται στὸ ὅτι δὲν

¹ Βλ. Παντελεῖμονος Ροδοπούλου (Μητροπολίτου Τυρολόης καὶ Σερεντίου), «Ἡ γεωγραφικὴ δικαιοδοσία κατὰ τὸ ὀρθόδοξον κανονικὸν δίκαιον – Τὸ φαινόμενον τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ κατὰ τοὺς πρόσφατους χρόνους», *Μελέται Β΄, Νομοκανονικὰ - Ἱστορικοκανονικὰ καὶ ἄλλα*, Θεσσαλονίκη: Πατριαρχικὸν Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν, Ἀνάλεκτα Βλατάδων 66, 2008, 72: «Ὁ ἐθνοφυλετισμὸς εἶναι φαινόμενον τοῦ τέλους τοῦ 18^{ου} καὶ τοῦ 19^{ου} αἰῶνος, προῖον, ὡς γνωστὸν, τοῦ Διαφωτισμοῦ καὶ τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως. Εἶναι ἡ νέα πολιτικὴ θεωρία, βάσει τῆς ὁποίας ἐδημιουργήθησαν τὰ ἐθνικὰ κράτη τῆς Εὐρώπης καὶ μάλιστα τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου, ἡ ὁποία ἐφαρμόζεται δυστυχῶς καὶ σήμερον ἀκόμη εἰς τὰ Βαλκάνια μὲ τὰς γνωστὰς ὀλεθρίους συνεπειὰς εἰς τὴν ζωὴν τῶν λαῶν τῆς περιοχῆς καὶ εἰς τὴν εἰρήνην».

² Ἰωάννου Ζηζιούλα, Μητροπολίτου Περγάμου, *Κόσμος Λύτρον. Τὰ Ἀγαθονίκεια*. ἔκδ. Εὐεργέτης, Μέγαρο 2014, 184.

ἔχουν βιώσει ἄμεσα τὰ προβλήματα στὸν χῶρο τῆς διακονίας τους ἢ δὲν ἔχουν ὑποστῆ τίς συνέπειες αὐτῆς τῆς ὑπουλῆς αἵρεσης σὲ προσωπικὸ ἐπίπεδο.

-Α-

Ὁ ἔθνοφυλετισμὸς ἔχει, βεβαίως, πολλὰ ἀρνητικὰ ἐπιπτώσει σὲ πολλοὺς τομεῖς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Ἡ σοβαρότερη, ὅμως, ἀρνητικὴ ἐπίπτωση τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ προκαλεῖται, ὅπως προαναφέραμε, ἀναμφιβόλως στὸν χῶρο τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν ἐθνῶν.

Ἡ λίαν ἐλπιδοφόρα ἀναβίωση τῆς Ὁρθόδοξης μαρτυρίας κατὰ τὸν 20^ο αἰῶνα κινδυνεύει ἀπὸ τὰ πολὺ σοβαρὰ προβλήματα ποὺ παρουσιάστηκαν μετὰ τὴν πτώση τῶν κομμουνιστικῶν καθεστώτων στὶς λεγόμενες Ὁρθόδοξες χῶρες, μετὰ τὴν ἀξίωση, ὀρισμένων ἐξ αὐτῶν, νὰ ἐπεκταθοῦν σὲ ἀλλότριες ἐκκλησιαστικὲς δικαιοδοσίαι. Ἀντὶ, μ' ἄλλα λόγια, νὰ ἐπιδιωχθεῖ μία διορθόδοξη συνεργασία βασισμένη στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησιολογία καὶ στὸ Κανονικὸ Δίκαιο, γιὰ τὴν μαρτυρία Χριστοῦ εἰς πάντα τὰ ἔθνη κατὰ τὸν 21^ο αἰῶνα, ἀντιθέτως ἐπικράτησε ἀνταγωνιστικὴ πολιτικὴ μετὰ ἐθνοφυλετικὰ κριτήρια.

Δὲν νομίζουμε ὅτι χρειάζεται νὰ παρουσιαστῆ διὰ πολλῶν ὁ σκανδαλισμὸς τῶν Ὁρθόδοξων πιστῶν τῶν διαφορετικῶν δικαιοδοσιῶν ἀπὸ τὴν ἐπικρατοῦσα ἀντικανονικὴ κατάσταση τῆς Ὁρθόδοξης διασπορᾶ γιὰ τὸ εἶναι γνωστός. Αὐτό, ὅμως, ποὺ ἴσως δὲν γνωρίζουν πολλοὶ εἶναι ὁ σκανδαλισμὸς ποὺ προκαλεῖται στοὺς μὴ Ὁρθόδοξους, μὴ Χριστιανούς καὶ μὴ θρησκευόμενους. Ἡ αἵρεση τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ εἶναι «πρόσκομμα τοῖς ἀσθενοῦσιν» (2 Κορ. 8:9) καὶ φοβερὴ ἀπειλὴ καταστροφῆς τῶν γνησίων κριτηρίων διαδόσεως τῆς Ὁρθόδοξης μαρτυρίας. Ἀντισταθῆκαμε, οἱ Ὁρθόδοξοι, στὴν ἀποικιοκρατία, ποὺ μόλυνε τὸ κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ καὶ σκανδάλισε ἀναρίθμητες ψυχές, ποὺ ἐνδεχομένως θὰ ἀσπάζονταν τὴν χριστιανικὴ πίστη, καὶ ἐνδώσαμε, δυστυχῶς, στὸν ἐθνοφυλετισμὸ, τὸ μικρόβιο, δηλαδὴ, ποὺ κατατρῶει τίς σάρκες τῆς Ἐκκλησίας καὶ προκαλεῖ σοβαρὰ προβλήματα πρὸς τοὺς «ἔσωθεν» καὶ «ἔξωθεν» τῆς παρεμβολῆς, ὅπως θὰ ἔλεγε καὶ ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Εἶναι γεγονός ὅτι ὁ ἐθνοφυλετισμὸς γίνεται αἰτία οἱ Ὁρθόδοξοι νὰ λυποῦνται, οἱ ἑτερόδοξοι νὰ σκανδαλίζονται καὶ οἱ ἄθεοι νὰ χαίρονται!

Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ προσεγγίσουμε ἱεραποστολικά ἑτερόδοξους, ἀλλόθρησκους καὶ ἄνευ θρησκευομένου ἀνθρώπου ὅταν στὴν ἴδια πόλη καὶ κάποιες φορές στὴν ἴδια γειτονιά ὑπάρχουν ὀρθόδοξοι ναοὶ διαφορετικῶν δικαιοδοσιῶν, ποὺ ὁ καθένας «προσκαλεῖ» στὴν κοινότητά του τοὺς ἴδιους ἀνθρώπους λέγοντας: «Ἐλα σὲ μᾶς, μὴ πᾶς ἐκεῖ»; Τὸ θλιβερὸ αὐτὸ φαινόμενο θυμίζει διαζευγμένα ἀνδρόγυνα, ποὺ ὁ κάθε γονιὸς «τραβολογᾷ» μετὰ τὸ μέρος τοῦ τῶν ταλαίπωρο παιδί του!

Μόνον βαθύτατη θλίψη προκαλοῦν τὰ ὅσα συμβαίνουν ἀπὸ τὴν εἰσπήδηση κάποιων σὲ ξένες δικαιοδοσίαι ὡς «ἀλλοτριοεπίσκοποι». (πρβλ. 1 Πετ. 4:15) Δυστυχῶς τολμοῦν καὶ πηγαίνουν ὡς κατακτητὲς μετὰ ὑπουλῆ καὶ παράνομα μέσα, κολάσιμα ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸ κοινὸ ποινικὸ δίκαιο, καταλαμβάνουν ἱεροὺς ναοὺς καὶ ἀποσποῦν γηγενεῖς κληρικούς ἀπὸ τὴν τοπικὴ κανονικὴ Ἐκκλησία μετὰ ἀνήθικα δολώματα. Βλέπε π.χ. τὴν πρόσφατη ἀντικανονικὴ εἰσπήδηση τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας στὴν Ἀφρική, ποὺ καταταλαιπωρεῖ τόσο πολὺ τὸν Προκαθήμενο καὶ τὰ μέλη τοῦ παλαίφατου Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς. Πρέπει σοβαρὰ νὰ ἀναρωτηθοῦμε: πῶς θὰ κάνουμε ἱεραποστολὴ πρὸς τοὺς «ἔξωθεν» ἐὰν τσακωνόμαστε μεταξύ μας;

Σ' αὐτὴ τὴν ἀξιοθρήνητην κατάστασιν κατάντησε τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ἡ αἵρεση τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ. Αὐτὰ ποὺ μετὰ πολὺ πόνου ψυχῆς περιγράφουμε δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν ὅσων ἔχουμε διαβάσει ἢ ἔχουμε ἀκούσει ἀπὸ τρίτους. Σὰς μεταφέρουμε προσωπικὰς ἐμπειρίας, ποὺ δυστυχῶς συμβαίνουν στὶς μέρες μας καὶ στὴν Κορέα, στὴν ὁποία, ἄς μᾶς ἐπιτραπῆ νὰ

αναφέρουμε ότι διακονούμε με την χάρη του Θεού πάντοτε με πνεῦμα οίκουμενικὸ καὶ ποτὲ ἔθνοφυλετικὸ³, ἀκολουθοῦντες πιστὰ τὴν Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, ἡ ὁποία, «δὲν ὑπῆρέτησε ποτὲ τὸν ἔθνικισμόν, αὐτὴν τὴν ἀλλοτρίωσιν τῆς συνειδήσεως τῆς καθολικότητος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν κατάργησιν τῆς ἀρχῆς τῆς συνοδικότητος ἐν αὐτῇ»⁴.

Γιὰ ὅσους δὲν γνωρίζουν, ἅς μᾶς ἐπιτραπεῖ νὰ αναφέρουμε, ἐντελῶς ἐπιγραμματικά, ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία στὴν Κορέα ξεκίνησε τὸ 1900 με ἀπεσταλμένους κληρικούς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας⁵. Τὸ 1908 ἡ εὐθύνη τοῦ ἔργου τῆς ἱεραποστολῆς στὴν Κορέα, με ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Διοικήσεως Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, μεταβιβάστηκε ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη τῆς Ἁγίας Πετροπόλεως στὸν Ἐπίσκοπο Βλαδιβοστόκ⁶. Ἀπὸ τὸ 1900 μέχρι τὸ 1917 οἱ Ρῶσοι κληρικοὶ ἀνέπτυξαν σημαντικὴ δραστηριότητα. Μετὰ ὅμως τὴν Ἐπανάσταση τοῦ '17 κάθε βοήθεια ἔπαυε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας. Τότε συνέβη τὸ ἐξῆς παράδοξο: Ἐνῶ ἡ Κορέα βρισκόταν ἀπὸ τὸ 1910 ἕως τὸ 1945 ὑπὸ σκληρὴ Ἰαπωνικὴ Κατοχή, ἡ μικρὴ κοινότητα τῶν Ὁρθοδόξων στὴν Σεούλ Κορέας ὑπήχθη τὸ 1921 στὴν δικαιοδοσία τοῦ Ρώσου Ἀρχιεπισκόπου Τόκιο μέχρι τὶς 29 Ἰουνίου 1949, ἡμερομηνία κατὰ τὴν ὁποία ὁ τελευταῖος Ρῶσος κληρικός, ἱερομόναχος Πολύκαρπος Πριμάκ [Polikarp Priimak] (1936–1949), ἐκδιώχθηκε ἀπὸ τὴν Κορέα, με τὴν κατηγορία τοῦ κατασκόπου τοῦ ρωσικοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστῶτος.

Ὅλοι μποροῦμε νὰ καταλάβουμε ὅτι στὴν πράξη ἡ Ὁρθόδοξη Κοινότητα στὴν Σεούλ ἀπὸ τὸ '17 καὶ μετὰ παρέμεινε οὐσιαστικὰ ἀβοήθητη πνευματικὰ καὶ ὑλικὰ λόγω ἀνόμαλων πολιτικῶν καταστάσεων. Χαρακτηριστικὸ τῆς δυσκολίας τῶν ἀπεσταλμένων ἐκ Ρωσίας εἶναι ὅτι ἀναγκάστηκαν νὰ πουλήσουν τὶς περιουσίες πού εἶχαν ἀποκτήσει γιὰ νὰ ἐπιβιώσουν ἢ κατέφευγαν στοὺς ἑτερόδοξους γιὰ οἰκονομικὴ βοήθεια⁷. Ὅταν ἡ ἐν Σεούλ Ὁρθόδοξη Κοινότητα ἀνῆκε στὴν δικαιοδοσία τοῦ Ρώσου Μητροπολίτη Τόκιο, πῶς ἦταν δυνατόν νὰ λάβουν οἱ Κορεάτες Ὁρθόδοξοι τὴν παραμικρὴ βοήθεια, ἐφόσον οἱ σχέσεις Ἰαπωνίας καὶ

³ Ὁφθαλμοφανῆς ἀπόδειξη τούτου εἶναι ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, πού εἶναι ὑπερεθνικὸ, ποτὲ δὲν χρησιμοποίησε τὴν λέξη «Greek» στὸν τίτλο τῆς Ἐκκλησίας στὴν Κορέα. Ὁ ἐπίσημος τίτλος τῆς ἐν Κορέᾳ Ἐκκλησίας μας στὴν ἔδρα τῆς Μητροπόλεως, σὲ ὅλες τὶς ἐνορίες, στὸ λογότυπο, στὰ ἐπιστολόχαρτα καὶ κάθε ἐντυπι ἐκδοση εἶναι στὰ κορεατικὰ καὶ ἀγγλικά *한국 정교회 대교구/ Orthodox Metropolis of Korea*.

⁴ Ὁμιλία τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὴν ἑναρξη τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου «Τὸ πρόβλημα τοῦ ἔθνοφυλετισμοῦ στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία: Ἀπὸ τὸ Βουλγαρικὸ Σχίσμα μέχρι σήμερα» (Χάλκη, 12 Σεπτεμβρίου 2019).

⁵ Γιὰ τὰ περὶ ἰδρύσεως Ὁρθοδόξου Ρωσικῆς Ἱεραποστολῆς στὴν Κορέα βλ. Ἀρχιμανδρίτου Feodosii Perevalov: «*Rossiiskaja Dukhovnaja Missija v Koree, 1900-1925*» (Ἡ Ρωσικὴ Ἱεραποστολή στὴν Κορέα, 1900-1925) σὲ «*Istoriya Rossiskoi Doukhovnoi Missii v Koree*» (Ἱστορία τῆς Ρωσικῆς Ἱεραποστολῆς στὴν Κορέα – Μόσχα, ἔκδ. Ἀδελφότητος Ἀγ. Βλαδιμήρου, 1999), σελ. 173-179. Περὶ τῆς Ἱστορίας τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στὴν Κορέα βλέπε Ἀνδρέα Χελιώτη, *Ἡ Ὁρθόδοξία στὴν Κορέα, Συνοπτικὸ χρονικὸ τῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στὴν Κορέα*, Ἀθήνα: Πατριαρχικὸν Ἰδρυμα Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς Ἄπω Ανατολῆς, 2005 καὶ Ambrose-Aristotle Zographos (Metropolitan of Korea), «The Orthodox Witness in the Korean Peninsula. A Historical Approach», *Korean Church, God's Mission, Global Christianity*, ed. By Wonsuk Ma and Kyo Seong Ahn, Regnum Edinburgh Centenary Series, Volume 26, Oxford Centre for Mission Studies, Oxford, UK, 2015, 101-113.

⁶ Βλ. Feodosii Perevalov, ο.π. σελ. 250.

⁷ Χαρακτηριστικὸ τῆς δυσκολῆς κατάστασης στὴν ὁποία βρέθηκαν οἱ Ρῶσοι ἱεραπόστολοι μετὰ τὸ 1917 εἶναι καὶ τὸ γεγονός ὅτι ζήτησαν βοήθεια ἀπὸ τὸν ἀγγλικανὸ Ἐπίσκοπο Mark Trollope (28/3/1862-6/11/1930), ὁ ὁποῖος χορήγησε στὸ ὀρθόδοξο ἱεραποστολικὸ κλιμάκιο τῆς Σεούλ μηνιαία οἰκονομικὴ ἐνίσχυση 250 – 300 γιὲν γιὰ δεκαέννα μῆνες (Ἰούνιο 1918 – Δεκέμβριο 1919). Τὸ συνολικὸ ποσὸ βοήθειας ἀνῆλθε σὲ 5.100 γιὲν καὶ δόθηκε ὑπὸ μορφή «δανείου ἀγάπης», χωρὶς ὄρους γιὰ τὴν ἐπιστροφή του.

Κορέας ἦσαν ἐχθρικές σὲ ἀπόλυτο βαθμὸ καὶ ἀπαγορευόταν αὐστηρότατα κάθε μετακίνηση ἀπὸ τὴν μιὰ χώρα στὴν ἄλλη⁸;

Ἡ δύσκολη αὐτὴ κατάσταση γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη κοινότητα στὴν Σεούλ ἄλλαξε μετὰ τὸν Κορεατικὸ Πόλεμο (1950-1953). Λόγω τῆς γνωριμίας τῶν Ὁρθοδόξων Κορεατῶν μὲ τὸ Ἐκστρατευτικὸ Σῶμα Ἑλλάδος (Εκ.Σ.Ε.) ἀποφάσισαν, ὄντας ἀκέφαλοι, διότι δὲν ἀνήκαν σὲ καμμία ἐκκλησιαστικὴ δικαιοδοσία, νὰ ζητήσουν βοήθεια. Ὅταν ἔφθασε τὸ αἴτημά τους στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ὑπογεγραμμένο ἀπὸ 192 μέλη τῆς Ὁρθόδοξης Κοινότητος τῆς Σεούλ⁹, ὁ ἀείμνηστος μεγάλος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἀθηναγόρας καὶ ἡ περὶ Αὐτὸν Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἀνέθεσαν τὸ 1956 τὴν Ὁρθόδοξη κοινότητα τῆς Σεούλ κατ' ἀρχὰς ὡς Ἐξαρχία στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Αὐστραλίας καὶ Νέας Ζηλανδίας, κατόπιν στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς καὶ τέλος, μετὰ τὴν ἀπόσπαση τῆς Ν. Ζηλανδίας ἀπὸ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Αὐστραλίας τὸ 1970, ἡ Ἐξαρχία Κορέας ἔγινε μέρος τῆς νεοσυσταθείσης Μητροπόλεως Ν. Ζηλανδίας, Ἐξαρχία Ἄπω Ἀνατολῆς καὶ Νοτιοανατολικῆς Ἀσίας. Ἔτσι φθάνουμε στὸ 2004, ὁπότε ἡ Ἐξαρχία Κορέας ἀνυψώθηκε σὲ Μητρόπολη Κορέας καὶ Ἐξαρχία Ἰαπωνίας. Ἡ Ὁρθόδοξη μαρτυρία στὴν Κορέα καὶ ἡ ἐπέκτασή της στὴν εὐρύτερη περιοχὴ τῆς Ἀνατολικῆς Ἀσίας ὀφείλεται στὴν ἄγρυπνη ἱεραποστολικὴ μέριμνα τοῦ ἀείμνηστου Μητροπολίτη Πισιδίας, τοῦ ἀπὸ Κορέας, πατρὸς Σωτηρίου (Τράμπα), ὁ ὁποῖος ἐργάστηκε στὴν Κορέα ἐπὶ 33 χρόνια (1975-2008) ὅσο κανένας ἄλλος μέχρι σήμερα.

Μετὰ τὴν διάλυση τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως (ΕΣΣΔ) στὶς 26 Δεκεμβρίου τοῦ 1991, ἄρχισαν σύντομα οἱ διεκδικήσεις τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας καὶ στὴν Κορέα μὲ τὸ πάγιο πρόσχημα ὅτι «εἶναι ἀπαραίτητη ἡ δημιουργία ρωσικῆς δικαιοδοσίας σ' αὐτήν, γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τῶν νεοφερμένων Ρώσων μεταναστῶν στὴν Κορέα».

Ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Πισιδίας, ὁ ἀπὸ Κορέας, Σωτήριος, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν πρώτων Ρώσων καὶ λοιπῶν σλαβοφόνων στὴν Κορέα τὸ 1992, ἀνέλαβε μὲ γνήσιο πάντοτε ἐκκλησιαστικὸ φρόνημα τὴν λειτουργικὴ καὶ ποιμαντικὴ μέριμνά τους. Κατ' ἀρχὰς φρόντισε γιὰ τὴν ἀνέγερση τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Μαξίμου τοῦ Γραικοῦ στὴν Σεούλ, τὸν θεμέλιο λίθο τοῦ ὁποῖου κατέθεσε ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, κατὰ τὴν πρώτη ἐπίσημη ἐπίσκεψή Του τὸ 1995. Ἐπίσης ὁ ἀείμνηστος Σωτήριος μερίμνησε, μέσφ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου νὰ ἔλθει ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας Ρῶσος κληρικὸς γιὰ νὰ ἀναλάβει τὴν διαποίμανση τῶν σλαβοφόνων, τελῶν ὑπὸ τὸ ὠμοφύριό του. Ἔτσι Κορεάτες καὶ σλαβόφωνοι, ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἐθνικοτήτων πιστοὶ τῆς Ὁρθόδοξης διασπορᾶς στὴν Κορέα, συνυπῆρχαν ἐν πλήρει ἀρμονίᾳ ὑπὸ τὴν πατρικὴ φροντίδα ἐνὸς καὶ μόνον Ἐπισκόπου στὴν Κορεατικὴ χερσόνησο.

⁸ Ἡ ἀναφορὰ αὐτὴ γίνεται γιὰτὶ ἐνῶ στὴν πράξη εἶχε σταματήσει κάθε ἐπικοινωνία καὶ βοήθεια ἀπὸ πλευρᾶς τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας στὴν Κορέα, ἐν τούτοις διαδίδεται ἐσκεμμένως τὸ ρωσικὸ ἀφήγημα ὅτι «οἱ Ἕλληνες τοὺς πῆραν τὴν ἐκκλησία τους»!

⁹ Στὴν ἀποσταλεῖσα ἐπιστολὴ ἀναφερόταν ἡ ὁμόφωνη ἀπόφαση τῆς Γενικῆς Συνέλευσης τῆς Ὁρθόδοξης Κοινότητος Σεούλ, ἡ ὁποία ἐλήφθη μετὰ τὴν θεία Λειτουργία τῶν Χριστουγέννων τοῦ ἔτους 1955. Τὴν ὑπέγραψαν 192 μέλη τῆς Ὁρθόδοξης Κοινότητος Σεούλ ἀπὸ 18 ἐτῶν καὶ ἄνω, ἐκ τῶν ὁποίων 84 ἄνδρες καὶ 108 γυναῖκες. Ἡ κατάσταση μὲ τὰ ὀνόματα τῶν πιστῶν, οἱ ὁποῖοι ὑπέγραψαν τὴν ἐπιστολὴ, ἄλλοι μὲ τὸν παραδοσιακὸ κορεατικὸ τρόπο, δηλαδὴ τῆς προσωπικῆς σφραγίδας (:도장 ντοτσάγκ) καὶ ἄλλοι μὲ τὸ δακτυλικὸ τους ἀποτύπωμα, εὐρίσκεται πρωτοτύπως στὸ Ἀρχεῖο τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθόδοξης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς καὶ σὲ ἀντίγραφο στὸ Ἀρχεῖο τῆς Ὁρθόδοξης Μητροπόλεως Κορέας κορεατιστὶ καὶ ἀγγλιστὶ. Βλέπε ἀνέκδοτη ἐπιστολὴ τοῦ π. Βόριδος Μοση πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀμερικῆς Μιχαὴλ μὲ ἡμερομηνία 1/1/1956. *Ἀρχεῖο Ὁρθόδοξης Μητροπόλεως Κορέας*.

Δυστυχῶς αὐτὸ ἴσχυε μέχρι τὰ Χριστούγεννα τοῦ 2018. Γιατί, παρόλες τὶς ἐκκλήσεις μας πρὸς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς καὶ διπλωματικοὺς παράγοντες τῆς Ρωσίας, ἐν τούτοις κατέστρεψαν τὴν κανονικὴ τάξη στην Κορέα. Μποροῦμε καλύτερα νὰ ἐκτιμήσουμε τὸ μεγάλο κακὸ ποὺ ἔκαναν οἱ ἀδελφοί μας τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, ἐὰν ἀναλογιστοῦμε ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στην Κορέα λειτουργοῦσε μέχρι τότε ὡς «μοντέλο» τοπικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Δηλαδή ἦταν ἡ μοναδικὴ περίπτωση ὑπάρξεως «ἐνὸς μόνου Ἐπισκόπου εἰς τὸν αὐτὸν τόπον»¹⁰, γιὰ ὅλους τοὺς Ὁρθοδόξους ἀδιακρίτως φυλῆς, γλώσσας, ἐθνικῆς καὶ πολιτιστικῆς ταυτότητας. Τὸ ἐθνοφυλετικὸ ἐπιχείρημα τῶν Ρώσων ἦταν καὶ εἶναι ὅτι ἔχουν ὑποχρέωση (sic) νὰ ἐνδιαφερθοῦν γιὰ τὸ ποίμνιό τους. Στὸν ἀντίλογό μας ὅτι οἱ Ρῶσοι στην Κορέα «ἔχουν σλαβόφωνο Ποιμένα καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειάζονται γιὰ τὶς λειτουργικὲς καὶ ποιμαντικὲς τους ἀνάγκες», Ἀπαντοῦσαν ὅτι «ναί, ἀλλὰ χρειάζονται τὴν μητέρα Ἐκκλησία τους»! Καὶ ὅταν εἶδαν ὅτι τὸ «ἐπιχείρημά» τους ἦταν ἔωλο κανονικῶς, τότε εἶπαν: «στὴν Κορέα ὑπάρχει χῶρος ἱεραποστολικῆς δράσης γιὰ ὅλους»¹¹!

«Τὸ ἴδιο λένε», τοὺς ὑπενθυμίσαμε, «καὶ οἱ ἑτερόδοξοι μὲ ἐλαφρὰ συνείδηση, ἀφοῦ δὲν δεσμεύονται ἀπὸ καμμιά ἐκκλησιολογία, γι' αὐτὸ ἰδρῦουν νέες ἐκκλησίες ὅπου θέλουν καὶ κάνουν ὅ,τι θέλουν». Σύμφωνα μὲ τὴν ἀντικλησιολογικὴ λογικὴ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, ἐὰν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος π.χ. εἶχε τὴν ἀξίωση νὰ ἀποκτήσει ἐκκλησιαστικὴ δικαιοδοσία στην Κορέα, καὶ ὁ ἐκάστοτε Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος νὰ μνημονεύεται καὶ στην Κορέα μὲ τὸ αἰτιολογικὸ ὅτι τὰ τελευταῖα 70 καὶ πλέον χρόνια βοηθᾷ ἀνελλιπῶς μὲ ἀνθρώπινο δυναμικὸ καὶ ὑλικὴ ὑποστήριξη τὴν ἐν Κορέα Ἐκκλησία, ἢ γιατί ἡ Ἑλλάδα θυσίασε γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς Κορέας ἑκατόμβες στρατιωτῶν κατὰ τὸν κορεατικὸ πόλεμο, ἢ γιατί σήμερα ζοῦν στην Κορέα ἀρκετοὶ Ἕλληνες ὡς καθηγητές, ἐπιχειρηματίες, ἐργαζόμενοι, φοιτητές κ.λπ. θὰ γινόταν ἀποδεκτὴ ὡς κανονικὴ ἢ ἀξίωσή της αὐτὴ ἀπὸ τὴν ἀνὰ τὸν κόσμον Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία; Καὶ ἐὰν τὸ ἴδιο κάνουν καὶ ἄλλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, μὲ τὸ σκεπτικὸ «ἀφοῦ τὸ κάνει τὸ Πατριαρχεῖο τῆς Μόσχας, γιατί νὰ μὴ τὸ κάνουμε κι ἐμεῖς», θὰ μείνει τίποτε ὄρθιο ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη ἐκκλησιολογία μας; Εἶναι πρὸς τιμὴν καὶ ἔπαινον τῶν ἀειμνήστων στρατιωτικῶν ἱερέων τοῦ Εκ.Σ.Ε. ὅτι ποτὲ δὲν διανοήθηκαν νὰ «ἐκμεταλευτοῦν» τὴν ἀποστολὴ τους στην Κορέα γιὰ εἰσπήδηση σὲ ξένη ἐκκλησιαστικὴ δικαιοδοσία.

Δὲν θὰ σᾶς κουράσω περιγράφοντας μὲ λεπτομέρειες τὸ τί συμβαίνει σήμερα στην Κορέα. Τὸ πόσο δηλαδή ἔχουν σκανδαλισθεῖ οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὴν ἀντικανονικὴ συμπεριφορὰ ὀρισμένων ἐκπροσώπων τῆς ὑπὸ τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας νεοϊδρυθείσης ἐνορίας, τὴν ὁποία διατηροῦν σὲ μιὰ ἐνοικιαζόμενη αἴθουσα. Τὰ πόσα δάκρυα ἔχουμε δεῖ νὰ χύνουν Ρῶσοι καὶ Λευκορώσοι ἐνήλικες καὶ παιδιὰ γιατί τοὺς διαίρεσαν καὶ κατέστρεψαν τὴν φιλία τους· τὴν ἀλγεινὴ ἐντύπωση ποὺ ἔχουν προκαλέσει στοὺς κορεάτες κληρικούς μας, στοὺς ὁποίους τόλμησαν νὰ τηλεφωνήσουν γιὰ νὰ τοὺς πείσουν νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν ὑπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο Ἐκκλησία τῆς Κορέας, γιατί τάχα ἐμεῖς εἴμαστε «σχισματικοί», καὶ νὰ πάνε στην δική τους παρασυναγωγὴ!

¹⁰ Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, (Κολυμπάρι Κρήτης 16-25 Ἰουνίου 2016), *Ἡ Ὁρθόδοξος Διασπορά*, 1β.

¹¹ Βλ. Παντελεήμονος Ροδοπούλου, *ο.π.*, 71: «Ἡ ἐκτὸς τῶν γεωγραφικῶν ὁρίων κανονικῆς δικαιοδοσίας τοπικῶν Ἐκκλησιῶν ἐπιτέλεισις ὑπὸ μελῶν αὐτῶν καὶ ἐξ ὀνόματος αὐτῶν ἱεραποστολικοῦ ἔργου εἶναι ἀντικανονικὴ καὶ ἐκκλησιολογικῶς ἀπαράδεκτος. Δύναται νὰ καταστῇ κανονικὴ καὶ ἐκκλησιολογικῶς ἀποδεκτὴ μόνον ἂν προηγηθῇ πρόσκλησις παρὰ τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας συγκεκριμένων προσώπων-ἱεραποστόλων ἐξ ἄλλων τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, τιθεμένων ὁμως ὡπωςδῆποτε, κατὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ ἱεραποστολικοῦ τῶν ἔργου, ὑπὸ τὸν τοπικὸν κανονικὸν ἐπίσκοπον καὶ μνημονευόντων κατὰ τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας μόνον τοῦ ὀνόματος τοῦ τοπικοῦ ἐπισκόπου καὶ ἐπιτελούντων τὸ ἱεραποστολικὸν καὶ ποιμαντικὸν ἔργον ἐξ ὀνόματος τοῦ τοπικοῦ ἐπισκόπου καὶ μόνον, ἵνα τοῦτο εἶναι κανονικόν, γνήσιον καὶ ἀδιάβλητον. Ἄλλως, πρόκειται περὶ «ὑπερορίου» ἐπεμβάσεως καὶ «εἰσπηδήσεως» εἰς ξένην ἐπαρχίαν, ἀπαγορευομένων ρητῶς ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ ἀποφάσεων Οἰκουμενικῶν συνόδων».

Αλλά όπως προαναφέραμε, ἐξ ἴσου σοβαρὸ καὶ ἴσως μεγαλύτερο εἶναι τὸ πρόβλημα ποὺ προκάλεσαν μὲ τὴν δημιουργία τῆς νέας ἀντικανονικῆς δικαιοδοσίας πρὸς τοὺς ἑτερόδοξους. Μᾶς ρωτοῦν κατὰ τίς κοινές μας συναντήσεις στὴν Ἐπιτροπὴ Θεολογικοῦ Διαλόγου καὶ στίς Γενικὲς Συνελεύσεις τοῦ ΝССК ποὺ ἐνεργὰ συμμετέχουμε: «τί εἶναι αὐτὰ ποὺ ἀκοῦμε; Τί συμβαίνει μὲ τοὺς Ρώσους»; Τί νὰ ἀπαντήσουμε; Περιοριζόμαστε νὰ ποῦμε ὅτι προσευχόμαστε καὶ ἐλπίζουμε νὰ τερματιστεῖ σύντομα αὐτὴ ἡ πολὺ θλιβερὴ ἱστορία.

-B-

Σκέψεις γιὰ τὴν ὑπέρβαση τοῦ προβλήματος τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ

Τὸ κίνητρο κατὰ τὴν διαπραγματεύση τοῦ θεματός μας δὲν εἶναι, ὅπως καταλαβαίνετε, πολεμικὸ μὰ οὔτε πολιτικὸ. Εἶναι ἓνα θέμα ποὺ μᾶς πονάει βαθειὰ καὶ τὸ ζητούμενο εἶναι πῶς θὰ βγοῦμε ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδο στὸ ὁποῖο ἔχουμε περιπέσει. Τὸ ἐρώτημα εἶναι σὲ ποῖο βαθμὸ θέλουμε «νὰ ζοῦμε μὲ τρόπο ἀντάξιο Ἐκείνου ποὺ μᾶς κάλεσε στὴν νέα ζωή»; (πρβλ. Ἐφ. 4:1) Ἡ ἐνασχόλησή μας μὲ τὸ πρόβλημα τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ βρίσκεται σὲ ἄμεση συνάφεια μὲ τὴν πιστότητά μας στὴν ιδιότητα τοῦ Χριστιανοῦ. Σὲ ποῖο βαθμὸ, δηλαδή, θέλουμε νὰ εἴμαστε Ἐκκλησία ἢ Πολιτικὴ. Ἐκεῖ τελικὰ ἐπικεντρώνεται ἡ οὐσία τοῦ ὅλου θεματος. Πολλὲς ἐνέργειες ἐκκλησιαστικῶν ὑπευθύνων λόγω τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ δὲν εἶναι ἐκκλησιαστικὲς ἀλλὰ ξεκάθαρα πολιτικὲς. Καὶ εἶναι ντυμένες, τόσο ὑπουλα, μὲ κάλυμμα «ἐκκλησιαστικὸ», ὥστε πολὺ εὐκόλα κάποιος παρασύρεται καὶ λέει ὅτι: «αὐτὸ εἶναι ἐκκλησιαστικὴ πράξη!» Τὸ δυστύχημα εἶναι ὅτι γεγονότα καὶ τακτικὲς πολιτικὲς «βαπτίζονται» ὡς ἐκκλησιαστικὲς πράξεις καὶ ὁ πολὺς κόσμος δὲν ὑποπεύεται κἄν τὴν εἴσοδο τοῦ «Καισαροπατισμοῦ» στὰ ἐνδότερα τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ καὶ ὀρισμένοι ἐκκλησιαστικοὶ ποιμένες ἔχουν, δυστυχῶς, πέσει στὴν παγίδα νὰ προωθοῦν ἐθνικὰ καὶ ὄχι ἐκκλησιαστικὰ συμφέροντα: νὰ λατρεύουν τὴν κοσμικὴ δύναμη καὶ ἐξουσία. Καὶ σήμερα, ὅπως τότε μὲ τὸ βουλγαρικὸ ζήτημα «τὸ κοσμικὸν συμφέρον τίθεται ὑπεράνω τοῦ πνευματικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ»¹². Τὰ πληθυσμιακὰ δεδομένα ἔγιναν, δυστυχῶς, κριτήριον ἐκκλησιαστικῆς δεοντολογίας γιὰ τὴν λήψη κανονικῶν ἀποφάσεων¹³. Τελοῦνται π.χ. πολυαρχιερατικὰ συλλείτουργα κι ἐνῶ φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ὅτι αὐτὸ εἶναι μία ἐκκλησιαστικὴ πράξη, ἐν τούτοις στὸ ὑπόβαθρο, τὸ Μυστήριον τῶν Μυστηρίων, μετατρέπεται, ἀλλοίμονο, σὲ πολιτικὴ πράξη, ποὺ ἔχει ὡς σκοπὸ τὴν ἐπίδειξη δυνάμεως καὶ ἐξουσίας. Δηλαδή ἀπὸ τὸ ποσοστὸ συμμετοχῆς Ἀρχιερέων διαφόρων δικαιοδοσιῶν, τὸ μείζον αὐτὸ λειτουργικὸ γεγονὸς στοχεύει στὴν ἐξαγωγή συμπερασμάτων γιὰ τὸ ποιὸς ἔχει «τὸ πάνω χέρι» στὸ θέμα τοῦ Πρωτείου! Αὐτὸ τὸ ἀπαράδεκτο συνονθύλευμα ἐκκλησιαστικῆς καὶ πολιτικῆς πράξης προκαλεῖ σὲ πολλὰ μέλη τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πληρώματος σύγχυση, γιατί δὲν ἔχει, τίς περισσότερες φορές, τὸ αἰσθητήριον νὰ διακρίνει τὰ ὅρια μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ κόσμου. Μὲ τίς πράξεις μας «ἐκπαιδεύουμε», δυστυχῶς, τὸν λαὸ νὰ συγχέει αὐτὰ τὰ ὅρια. Τὸ ἐρώτημα εἶναι πόσοι καταλαβαίνουμε σὲ βάθος ὅτι τὸ πρόβλημα αὐτὸ εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνον γιὰ τὴν Ἐκκλησία μας καὶ γιὰ τὴν Θεολογία μας;

¹² Πρακτικὰ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, Mansi, 45, 486C.

¹³ Βλ. π.χ. τὸ ἐθνοφυλετικὸ σκεπτικὸ τῶν Βουλγάρων γιὰ τὴν δημιουργία τῆς ἀντικανονικῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας ἐντὸς τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὰ Πρακτικὰ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, Mansi, 45, 467, ζ': «Εἰς ... τὰς ἐπαρχίας, εἰς τὰς ὁποίας ὑπάρχουσιν ἀναμίξ γραικοὶ καὶ βούλγαροι, ὁ ἀρχιερεὺς νὰ ἐκλέγηται ὑπὸ τῆς ἐπαρχίας ἐξ ἐκείνου τοῦ ἔθνους τὸ ὁποῖον εἶναι πολυπληθέστερον, δηλονότι ἂν μὲν οἱ γραικοὶ ἦναι περισσότεροι, νὰ ἦναι γραικός, ἂν δὲ οἱ βούλγαροι ἦναι περισσότεροι, νὰ ἦναι βούλγαρος».

Σὲ συνέδριον στὴν Ἑλλάδα τὸν Ἰούνιον τοῦ 2018, μὲ παρουσία ἐκπροσώπων ἀπὸ διάφορες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, ἓνας Ρώσος Μητροπολίτης ἀπὸ τὴν Εὐρώπη ὅταν μὲ ἄκουσε νὰ ἀναπτύσω τὸ πρόβλημα ποὺ ὑφίσταται μὲ τίς ἀπαιτήσεις τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας στὴν Κορέα μὲ ρώτησε: «Πόσοι Ἕλληνες εἶναι στὴν Κορέα»; «Ἐλάχιστοι» ἀπάντησα. «Πόσοι Ρῶσοι εἶναι στὴν Κορέα», ξαναρώτησε. «Πάρα πολλοὶ» τοῦ ἀπάντησα μὲ ἐμφατικὸ τρόπο, ἀφοῦ γνώριζα ἐκ τῶν προτέρων τὸ σκεπτικὸ του. Καὶ τότε μὲ ὑψωμένη φωνὴ διετύπωσε τὸ συμπέρασμά του: «Λοιπὸν, γιατί λέτε ὅτι εἶναι ἀντικανονικὸ νὰ ὑπάρχει ρωσικὴ δικαιοδοσία στὴν Κορέα»; «Γιατί τὰ κριτήρια τῶν κανονικῶν δικαιοδοσιῶν στὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν δὲν ἦσαν ποτὲ ἀριθμητικὰ ἀλλὰ γεωγραφικὰ» τοῦ ἀπάντησα.

«Ο έθνοφυλετισμός», γράφει ο Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, «ώδηγησεν εἰς τὴν ἐξασθένεισιν τῆς συνειδήσεως περὶ τῆς εὐχαριστιακῆς πραγματώσεως τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν ὀνόματι ἐθνικιστικῶν σκοπιμοτήτων ἐθυσίασθη ἡ προτεραιότης τῆς ἐσχατολογικῆς ταυτότητος τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ εὐχαριστιακὴ Ἐκκλησιολογία. Ἡ ἐργαλειοποίησις τῆς Θείας Εὐχαριστίας καὶ ἡ μετατροπὴ τῆς εἰς μέσον ἀσκήσεως ἐκκλησιαστικῆς πολιτικῆς καὶ πιέσεων, - ὅπως γίνεται σήμερον εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Οὐκρανικοῦ Αὐτοκεφάλου ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Μόσχας- ἀποδεικνύει τὴν συνέχισιν τῆς παρουσίας ἐθνοφυλετικῶν κριτηρίων εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν τῆς Ὁρθοδοξίας, τὴν ἀνάγκην ἀντιστάσεως εἰς τοιαύτας τάσεις καὶ τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς εὐχαριστιακῆς συγκροτήσεως καὶ συνοδικῆς λειτουργίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας»¹⁴.

Πῶς μπορεῖ νὰ ἀντιμετωπιστεῖ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τὸ σοβαρὸ αὐτὸ πρόβλημα στὴν πράξι; Οἱ ἐθνοφυλετιστὲς διαθέτουν μέσα καὶ τρόπους, τὰ ὁποῖα οἱ ἀντιεθνοφυλετιστὲς δὲν διαθέτουν. Καὶ τὸ πρόβλημα εἶναι ὅτι τὰ κοσμικὰ μέσα καὶ οἱ τρόποι ποὺ χρησιμοποιοῦν εἶναι περισσότερο κατανοητὰ στὴν σημερινὴ κοινωνία, γιατί ταιριάζουν μὲ τὴν νοοτροπία καὶ τὶς συνήθειες τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου, γι' αὐτὸ ἄλλωστε ἔχουν τὴν ὑποστήριξη πολλῶν. Αὐτὸ, ὅμως, εἶναι ἡ ἐπιτομὴ τοῦ πνεύματος τῆς ἐκκοσμίκευσης. Τὸ γνήσιο ἐκκλησιαστικὸ φρόνημα ἐλάχιστοι τὸ καταλαβαίνουν καὶ τὸ βιώνουν. Τὸ μέγιστο πρόβλημα εἶναι ὅτι μέχρι νὰ «ξυπνήσουν» οἱ πολλοὶ καὶ νὰ καταλάβουν τὴν κοσμικὴ ἄλλοτρίωση στὸν χῶρο τῆς Ἐκκλησίας θὰ ἔχει διαμορφωθεῖ μία «παράδοση» (ἐὰν δὲν ἔχει ἤδη διαμορφωθεῖ!) ποὺ δὲν θὰ μπορεῖ εὐκόλα νὰ ἀποκατασταθεῖ.

Ὅταν συζητοῦμε τὸ πρόβλημα τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ στὴν Ὁρθόδοξη διασπορά, ἡ συνήθης ἀντίδραση, λόγῳ ἐλλείψεως γνησίων ἐκκλησιολογικῶν κριτηρίων, εἶναι ὅτι ἡ ὑπαρξὴ στὸν ἴδιο τόπο διαφορετικῶν δικαιοδοσιῶν εἶναι «φυσικὸ καὶ αὐτονόητο» ἢ τέλος πάντων «ἀναγκαῖο κακό»!

Ἡ ἀντίδραση αὐτή, κατὰ τὴν ταπεινὴ μας γνώμη, ἔχει ἀπόλυτα ξεκάθαρη αἰτία. Ἐδράζεται στὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ἀνὰ τὸν κόσμον Ὁρθόδοξοι πιστοὶ δὲν ἀποτελοῦμε στὴν πράξι Σῶμα Χριστοῦ. Νιώθουμε μεταξύ μας ὄχι ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ, ἀλλὰ ξένοι. Ὅσο κι ἂν ἐπαναλαμβάνουμε θεωρητικὰ ὅτι «μᾶς συνδέει ἡ κοινὴ μας Ὁρθόδοξη καταγωγὴ», ἐν τούτοις στὴν πράξι προτεραιότητα ἔχει ἡ ἐθνικὴ μας ταυτότητα καὶ σὲ δευτέρῃ μοίρα ἔρχεται ἡ Ὁρθόδοξη πίστις μας. Πρῶτα εἴμαστε Ρῶσοι, Σέρβοι, Βούλγαροι, Ἕλληνες, Ἀραβες κ.λπ. καὶ μετὰ μᾶς «πονάει» ἡ Ὁρθόδοξη ἰδιοπροσωπία μας¹⁵.

Εἶναι ἀπόλυτη ἀνάγκη, νομίζω, νὰ καταλάβουμε ὅτι τὸ ἔθνος, ποὺ εἶναι μία ἐγκόσμια πραγματικότητα καὶ θὰ καταργηθεῖ στὰ ἔσχατα, δὲν πρέπει ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ ἀνάγεται σὲ ἐκκλησιολογικὸ κριτήριον, καταστρέφοντας τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἐπειδὴ τὰ ἐθνικὰ

¹⁴ Ὁμιλία τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὴν ἑναρξὴ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου «Τὸ πρόβλημα τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία: Ἀπὸ τὸ Βουλγαρικὸ Σχίσμα μέχρι σήμερα» (Χάλκη, 12 Σεπτεμβρίου 2019). Χαρακτηριστικὸ τῆς ἐργαλειοποίησις τοῦ Μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας εἶναι καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι γνωρίζουμε συγκεκριμένους περιπτώσεις Ρώσων πιστῶν, ποὺ ὅταν ἐπισκέπτονται τὴν πατρίδα τους γιὰ νὰ δοῦν τοὺς συγγενεῖς τους, οἱ Ρῶσοι ἱερεῖς τῶν ἐνοριῶν τους ἐκεῖ, ὅταν μαθαίνουν ὅτι ἀνήκουν στὴν ὑπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο Ὁρθόδοξη Μητρόπολη Κορέας, τοὺς ἀπαγορεύουν τὴν συμμετοχὴ τους στὴν θεία Κοινωνία, γιὰ νὰ τοὺς ἀναγκάσουν νὰ ἀψουν νὰ ἀνήκουν στὴν Ὁρθόδοξη Μητρόπολη Κορέας!

¹⁵ Στὶς ἐπαφῆς μας μὲ ἐκπροσώπους τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ἢ μὲ Ρώσους διπλωμάτες, ποὺ μᾶς προτάσσουν τὸ ἀντικλησιαστικὸ «ἐπιχείρημα» τοῦ τύπου «εἴμαστε Ρῶσοι καὶ θέλουμε ρωσικὴ ἐκκλησία στὴν Κορέα» τοὺς λέμε ἀπλὰ ὅτι «ἐμεῖς δὲν εἴμαστε Ἕλληνες, ἀλλὰ Ὁρθόδοξοι. Καὶ ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο δὲν μᾶς ἔστειλε στὴν Κορέα ὡς Ἕλληνες ἀλλὰ ὡς Ὁρθόδοξους ποιμένες καὶ ἐργάτες τοῦ Εὐαγγελίου».

κριτήρια άρκετές φορές ύποβόσκουν στην λήψη άποφάσεων σε προσωπικό, τοπικό ή διορθόδοξο επίπεδο, πώς μπορεί κάποιος κάθε φορά να έλέγχει εάν τα κριτήριά του είναι εκκλησιολογικά ή έθνοκεντρικά; Νομίζουμε ότι σίγουρη άποδείξη έθνοφυλετικής νοοτροπίας, πού τοποθετεί την έθνική ταυτότητα κάποιου πιστού ύπεράνω της εκκλησιαστικής του ταυτότητας, είναι όταν π.χ. νιώθει πιδ οικείο πρόσωπο έναν συμπατριώτη του άθεο ή μη χριστιανό, άπ' ό,τι έναν Όρθόδοξο διαφορετικής έθνικότητας.

Στό σημείο αυτό θεωρούμε πολύ χρήσιμο να αναφέρουμε τα λόγια του Άγιου Σωφρονίου Σαχάρωφ, με τα όποια ο μεγάλος αυτός θεολόγος της Έκκλησίας μας ξεκαθαρίζει με τόν πλέον σαφή και έμφατικό τρόπο τό θέμα: «Δέν γνωρίζω έλληνα Χριστό, ρώσο Χριστό, άγγλο Χριστό, άραβα Χριστό... Ό Χριστός για μένα είναι τα πάντα, supra-cosmic Being. ... Όταν ύποβιβάζουμε τό Πρόσωπο του Χριστού, όταν τό κατεβάζουμε στο επίπεδο των έθνικοτήτων, αυτόμάτως χάνουμε τα πάντα και πέφτουμε στο σκοτάδι. Τότε ο δρόμος είναι άνοικτός για τό μίσος μεταξύ των έθνων, για την έχθρότητα μεταξύ των κοινωνικών ομάδων»¹⁶. Ό λόγος του άγιου Σωφρονίου είναι ιδιαίτερος σημαντικός στις μέρες μας πού άπό χείλη όρισμένων κληρικών έκφωνούνται έθνοφυλετικές κορώνες περι τό «φιλέλληνα Θεού», του «φιλωρώσου Θεού» κ.ο.κ.

Πόσοι πόλεμοι μεταξύ Όρθόδοξων χωρών δέν έγιναν έξ αιτίας του έθνοφυλετισμού; Και πόσες έμφύλιες διαμάχες δέν προκλήθηκαν άπό τόν χωρισμό των πολιτών μιās χώρας σε φιλωρώσους, φιλέλληνες, φιλοσέρβους κ.λπ; Τό πρόβλημα αυτό σήμερα, όπως παλαιότερα συνέβαινε με τις έφημερίδες και γενικότερα τόν έντυπο λόγο, έχει εισχωρήσει στον ήλεκτρονικό λόγο και γίνεται «πόλεμος» μεταξύ φιλωρωσικών ή άντιρωσικών ιστοσελίδων κ.ο.κ. Άντι να στεκόμαστε οι Όρθόδοξοι ο ένας άπέναντι στον άλλο ως άδελφοί, χωριζόμαστε, λόγω έθνοφυλετικών προσήμων, σε άντιμέτωπες ομάδες – συνασπισμούς, έτοιμοι για πόλεμο. Αυτό είναι τό πρόβλημά μας. Γι' αυτό τό λόγο ο έθνοφυλετισμός είναι αίρεση, γιατί δέν βάζουμε πάνω άπ' όλα τόν Χριστό και την Έκκλησία Του, παρά άλλες δευτερευούσης σημασίας έγκόσμιες άξίες. Ό Χριστός δέν είναι τό πάν στην ζωή μας. Τό «σύσσωμοι και σύναιμοι του Χριστού»¹⁷ είναι κατώτερο άπό τό έθνικό μας DNA. Η γλώσσα της αγάπης είναι κατώτερης άξίας άπό την έθνική μας γλώσσα και την πολιτιστική μας κληρονομιά. Είναι πολύ δύσκολο, καθώς φαίνεται, να γίνει άπόλυτα πιστευτό πώς «ή ποικιλία των έθνικών παραδόσεων ... έπιβεβαιοί την ένότητα της Όρθοδοξίας εις την κοινωνίαν της πίστεως και τόν σύνδεσμον της αγάπης»¹⁸.

Γι' αυτό και με την σκέψη μόνον του πολυεθνικού εκκλησιάσματος τρομάζουμε. Φοβόμαστε μήπως και χάσουμε την ιδιοπροσωπία μας¹⁹. Και καταλήγουμε στο εύκολο συμπέρασμα ότι

¹⁶ Archimandrite Sophrony (Sakharov), *Words of Life*, Essex: Stavropegic Monastery of St. John the Baptist, 1998, 20-21. Βλ. επίσης Dn. Perry Hamalis, «What has Korea to do with Ukraine? Russia's Tragic Assault on Korean Unity», in *The Ecumenical Patriarchate and Ukraine Autocephaly, Historical, Canonical, and Pastoral Perspectives*, ed. By Evagelos Sotiropoulos, Order of St. Andrew the Apostle, Archons of the Ecumenical Patriarchate, May 2019, 31.

¹⁷ Κυρίλλου Ίεροσολύμων, Κατήχησις 4:1.

¹⁸ *Κανονισμός Λειτουργίας των Ήπισκοπικών Συνελεύσεων εν τη Όρθόδοξω Διασπορά*, άρθρον 5: β. Η Κορέα δέν συμπεριελήφθη στις περιοχές, στις όποιες ιδρύθηκαν Ήπισκοπικές Συνελεύσεις διότι άκριβώς στην εν Κορέα Όρθόδοξη Διασπορά δέν ύφίστατο μέχρι τόν Δεκέμβριο του 2018 πρόβλημα άντικανονικότητας.

¹⁹ Βλ. Παντελεήμονος Ροδοπούλου, *ο.π.*, 78: «Η έφαρμογή της κανονικής τάξεως εις τās νέας έπαρχίας της καλουμένης Όρθόδοξης Διασποράς δέν σημαίνει όμοιομορφίαν εις τās ένορίας. Η σημερινή ποιμαντική πραγματικότητα, αλλά και σκοπιμότης, δέν επιτρέπουν την άφομοίωσιν του ένός ύπό του άλλου και την ίσοπέδωσιν πάντων. Έξ άλλου, ως βλέπομεν εν τῷ Ευαγγελίῳ, ο Ίησους Χριστός, «ο ποιμήν ο καλός» και «Άρχιποιμήν» της Έκκλησίας, δέν κατεφρόνησε τα πολιτιστικά στοιχεία του περιβάλλοντος, δέν συνέτριπεν ό,τι ήτο αγαπητόν εις τόν άνθρωπον, αλλά έχρησιμοποίησε τα στοιχεία αυτά δια να επικοινωνήση με τόν άνθρωπον

για να έχουμε την λατρεία στην γλώσσα μας, και για να διατηρήσουμε τις έθνικές και πολιτιστικές παραδόσεις μας θα πρέπει να έχουμε απαραίτητα ξεχωριστή «δική μας εκκλησία», ή όποια όμως, σε τελική ανάλυση, μοιάζει περισσότερο με έθνικό γκέτο παρά με Έκκλησία στην ξένη χώρα που ζούμε ως Όρθόδοξη διασπορά.

Λύση όμως υπάρχει. Και την έχουμε, δόξα τῷ Θεῷ, καταγεγραμμένη στο βιβλίο τῶν Πράξεων και στις αποφάσεις τῶν Οικουμενικῶν και Τοπικῶν Συνόδων. Κι εμεῖς σήμερα μπορούμε, ἐὰν παραμερίσουμε τις ἐθνοφυλετικές μας μικροπολιτικές, να βρούμε λύσεις και για τὸ γλωσσικὸ ζήτημα και για τὸ θέμα τῆς ἐθνικότητας τοῦ Ἐπισκόπου μας και τοῦ ἐφημερίου μας και για ὅλα. Ἀρκεῖ να τὸ θέλουμε. Ἀρκεῖ να ἀφήσουμε ἔξω ἀπὸ τὴν θύρα τοῦ ναοῦ μας τις πολιτικές σκοπιμότητες τοῦ τόπου καταγωγῆς μας. Ἡ ἐμπειρία μας ἀπὸ τὴν λειτουργία τριῶν περίπου δεκαετιῶν τοῦ μοντέλου Ὀρθοδοξίας στην Κορέα, δηλαδή τῆς ὑπὸ ἐνὸς Ἐπισκόπου πολυεθνικῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητας, μᾶς ἔχει πείσει ἀκράδαντα ὅτι ὄχι μόνον δὲν εἶναι δύσκολο να γίνει ἡ ἐπιστροφή στην «κανονικὴν παράδοσιν και πρᾶξιν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας»²⁰ (αὐτὸς ἄλλωστε εἶναι και ὁ σκοπὸς τῶν Ἐπισκοπικῶν Συνελεύσεων, τὴν Ἀπόφαση για τὴν δημιουργία τῶν ὁποίων ἔχουν ὑπογράψει ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ Προκαθήμενοι τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στο Σαμπεζύ, το 2009), ἀλλὰ και ὅτι ἡ συμμόρφωσή μας με τὸ Κανονικὸ Δίκαιο θα γίνει πηγή μεγάλων εὐλογιῶν και ἀνείπωτης χαρᾶς, ὡς καρπὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀφοῦ θα ζοῦμε σὲ ἀτμόσφαιρα Πεντηκοστῆς, σὲ κάθε λατρευτικὴ μας σύναξη και κοινωνία με τοὺς ἀδελφούς μας.

Για τοὺς ἐθνοφυλετιστές, που εἶναι πρόθυμοι να θυσιάσουν τὸν οἰκουμενικὸ χαρακτήρα τῆς Ἐκκλησίας στὸν βωμὸ τῶν ἐθνικιστικῶν τους συμφερόντων, μιὰ σπουδαιότατη μαρτυρία ἐφαρμογῆς τοῦ οἰκουμενικοῦ πνεύματος τῆς Ὀρθοδοξίας στην πράξη εἶναι ἡ Ἀθωνικὴ Πολιτεία. Τὸ Ἅγιον Ὄρος εἶναι, ὡς γνωστὸν, οἰκουμενικὴ πολιτεία, με ποιμένα της τὸν ἐκάστοτε Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως, στην ὁποία συμβιοῦν ἀρμονικά, αἰῶνες πολλοὺς μέχρι σήμερα, μοναχοὶ ἀπὸ διαφορετικὲς ἐθνικότητες. Κριτήριο και σημεῖο ἀναφορᾶς τῆς συμβιώσεώς τους δὲν εἶναι ἡ ἐθνικὴ καταγωγή τους ἀλλὰ ἡ Ὀρθόδοξη πίστη τους. Παρόλες τις προσπάθειες, που ἔγιναν κατὰ καιροὺς ἀπὸ ἐξωγενεῖς πολιτικούς και ἐκκλησιαστικούς παράγοντες σλαβικῶν, κυρίως, χωρῶν κατὰ τὸν 19^ο αἰῶνα, ἰδιαίτερος τῆς τσαρικῆς Ρωσίας, βάσει ὀργανωμένου σχεδίου (πανσλαβισμός), για κάθοδό τους στην Μεσόγειο, οἱ ὁποῖες εἶναι καταγεγραμμένες στις δέλτους τῆς Ἱστορίας²¹ πρὸς καταδίκη τους, να ἀλλοιώσουν με ἐθνοφυλετικὰ κριτήρια τὴν οἰκουμενικὴ ἰδιοπροσωπία τοῦ Ἁγίου Ὄρους, δὲν τὰ κατάφεραν. Ὅσο κι ἂν ἐπαναλαμβάνουν κατὰ καιροὺς ἄνθρωποι τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ὅτι ἡ Ἱερά Μονὴ Παντελεήμονος, εἶναι ἡ «ἡμετέρα Μονή», εἶναι γνωστὸ σὲ ὅλους ὅσοι γνωρίζουν στοιχειωδῶς τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα ὅτι τὸ Ἅγιον Ὄρος ἀνήκει ἐκκλησιαστικῶς στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο και ὅτι ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μνημονεύεται μέρα και νύχτα ὡς ὁ πνευματικὸς πατέρας και Ἐπίσκοπος ὅλων τῶν μοναχῶν, μηδὲ ἐξαιρουμένων και τῶν ρωσικῆς καταγωγῆς μοναχῶν. Με πρότυπο, λοιπόν, τὸ παράδειγμα τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἅς ὀργανώσουμε τις Ἐπισκοπές, τις Μητροπόλεις και τις Ἐνορίες μας στην Ὀρθόδοξη διασπορά, για να ἔχουμε τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ και να μαρτυροῦμε καρποφόρως «τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ και τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Ἄποκ. 1:2) στην οἰκουμένη.

και να τὸν σώσει. Ὁ ἄνθρωπος ἀσφαλῶς πρέπει να κρατῆ τὴν πίστιν του ὑπὲρ ἅνω πάντων, ἄνευ περιφρονησεως ὁμως τοῦ πολιτισμοῦ του και ἄνευ ἀποκοπῆς ἀπὸ τῶν ριζῶν του».

²⁰ Ἁγία και Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, (Κολυμπάρι Κρήτης, 16-25 Ἰουνίου 2016), *Ἡ Ὀρθόδοξος Διασπορά*, Α:1.

²¹ Βλ. Διογένη Καραγιαννακίδη, *Τα Ραβάσια της Μεγίστης Λαύρας 1912-1913. Ἡ περίοδος ἀπελευθέρωσης του Ἁγίου Ὄρους και των ρωσικῶν διεκδικήσεων*, ἐπιμέλεια ἐκδόσεις Αἰόλος, Ἅγιον Ὄρος: Ἱερά Μονὴ Μεγίστης Λαύρας, 2018.

Ἀγαπητοί μου,

Παράλληλα με τὴν ἔμπροη προσευχή μας γιὰ τὴν κατάργηση τοῦ αἰρετικοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ στοὺς κόλπους τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μας, ἅς τὸν καταδικάσουμε ξεκάθαρα στὸ παρὸν Διεθνές Συνέδριο Ὁρθόδοξων Θεολόγων τόσο σὲ θεωρητικὸ ὅσο καὶ σὲ πρακτικὸ ἐπίπεδο. Ἄς πάrouμε δημόσια θέση γιὰ ὅσα ἀντικανονικὰ συμβαίνουν σήμερα ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας στὴν δικαιοδοσία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὴν Ἄπω Ἀνατολή, στὴν Λατινικὴ Ἀμερική, στὴν Εὐρώπη καὶ στὴν Μικρὰ Ἀσία, ἀλλὰ καὶ στὴν δικαιοδοσία τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας στὴν Ἀφρική. Ἄς στείλουμε μήνυμα συμπαράστασης πρὸς καθένα ποὺ ὑποφέρει ἀπὸ τὸν καταστροφικὸ πόλεμο κατὰ τῆς Οὐκρανίας ὄχι μὲ πολιτικὰ κριτήρια ἀλλὰ ἀκραιφνῶς θεολογικὰ καὶ πνευματικὰ γιατί: «δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερη ἁμαρτία ἀπὸ τοὺς πολέμους»²². Ἄς ἀπορρίψουμε ἀσυζητητὶ τὴν ἀνορθόδοξη «θεολογία τοῦ πολέμου», ποὺ τοὺς τελευταίους ἔντεκα μῆνες ἀναπαράγεται ἀπὸ τοὺς ὑποστηρικτὲς τοῦ πολέμου στὴν Οὐκρανία. Ἄς τονίσουμε μὲ ἔμφαση ὅτι δὲν εἴμαστε οὔτε μὲ τὸ ΝΑΤΟ οὔτε μὲ τὸν Πούτιν, ἀλλὰ μόνο μὲ τὸν Χριστό. Δὲν ἀποτελοῦμε μέρος κανενὸς ἐγκόσμιου συνασπισμοῦ ἢ «τόξου» ἀλλὰ μόνον μέλη τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἄς ἀγωνιστοῦμε γιὰ τὴν ἀλλαγὴ νοοτροπίας καὶ τὴν ἀπόκτηση γνήσιου Ὁρθόδοξου ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος, πρὸς δόξα Θεοῦ καὶ τὴν περαιτέρω ἐπέκταση στὴν οἰκουμένη τῆς ἐπὶ γῆς ἁκτιστῆς Ἐκκλησίας Του, στὴν ἐποχὴ τῆς ψηφιοποίησης καὶ τῆς τεχνολογίας τῆς πληροφορίας. Ἄς πάψει, ἐπιτέλους, ἡ προτεραιοποίηση τῆς ἐθνικῆς ἔναντι τῆς Ὁρθόδοξης χριστιανικῆς ταυτότητας. Καὶ ἅς συμφωνήσουμε πρῶτα πρῶτα ὅλοι οἱ Ὁρθόδοξοι θεολόγοι ὅτι ὁ ἐθνοφυλετισμὸς εἶναι ἐκ διαμέτρου ἀντίθετος μὲ τὸ ἔργο τῆς ἐξαγγελίας τοῦ Εὐαγγελίου *εἰς πάντα τὰ ἔθνη*, γιατί βασίζεται ἀποκλειστικὰ στὸ αἷμα τῶν προγόνων, ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία στὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ.

Σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὴν προσοχὴ καὶ τὴν μεγάλη ὑπομονή σας.

²² Βλ. Ἀγίου Σωφρονίου τοῦ Ἰεσσεξ, *Γράμματα στὴ Ρωσία*, 2009, σ. 235: «... δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερη ἁμαρτία ἀπὸ τοὺς πολέμους, ... προπαντὸς τῆς ἐποχῆς μας, ὅπου ὅλοι οἱ ἄνθρωποι μὲ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο παρασύρονται στὴν ἀδελφοκτονία· σήμερα οἱ μὲν χαίρονται γιατί φονεύθηκαν ἑκατοντάδες χιλιάδων, καὶ ἑκατομμύρια ἀκόμη τῆς ἄλλης πλευρᾶς· αὔριο αὐτοὶ ποὺ ὑπέφεραν χαίρονται, γιατί ἐκδικήθηκαν τοὺς δολοφόνους. Ἔτσι λοιπὸν ὅλη ἡ γῆ καλύπτεται ἀπὸ τὸ σκοτάδι τοῦ καταχθόνιου μίσους, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο ἐγκαταλείπει τὶς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ ἀπόγνωση σκηνώνει στὶς καρδιές τους».